

Carrer de la Llacuna, 166, 7a. Planta
08018 Barcelona

RESOLUCIÓ del procediment de tutela de drets núm. 39/2013, instat per XXX contra l'Hospital Universitari Vall d'Hebron.

Antecedents

Primer.- En data 07/06/2013 va tenir entrada a l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades un escrit de la persona aquí reclamant pel qual formulava denúncia contra l'Institut Català de la Salut, amb motiu d'un presumpte incompliment de la Llei orgànica 15/1999, de 13 de desembre, de protecció de dades de caràcter personal (en endavant, LOPD).

En concret, aquesta persona manifestava el següent: *"En repetidas ocasiones he solicitado la confidencialización de los informes (...) y así como del informe (...)."*

La persona ara reclamant aportava còpia d'un escrit de data xx/xx/2012 –registrar d'entrada en la mateixa data a l'Hospital Vall d'Hebron- per mitjà del qual sol·licitava la *"confidencialización"* dels esmentats informes. També aportava còpia de la carta de drets dels ciutadans en relació a la salut i l'atenció primària.

Segon.- Mitjançant escrit de data 11/06/2013 aquesta Autoritat requerí a la persona ara reclamant per tal que aclarís quins eren els fets amb els quals considerava que s'havia vulnerat el seu dret a la confidencialitat, i que per tant, al seu entendre, eren contraris a la LOPD.

En data 13/06/2013, la dita persona va comparèixer davant l'Autoritat per tal de contestar a l'esmentat requeriment. En la diligència que s'aixecà d'aquesta compareixença, es va fer constar el següent: *"(...) manifiesta que l'objectiu del seu escrit inicial era posar de manifest que l'Hospital Vall d'Hebron li havia denegat una sol·licitud prèviament formulada per ell, a fi que en relació amb uns determinats informes mèdics, només hi poguessin accedir el metge que redactà l'informe i ell com a pacient, és a dir, demanava la confidencialització d'aquests informes."*

També, en aquesta compareixença, la persona aquí reclamant va aportar còpia de la resposta que en data xx/xx/2012 li havia donat l'Hospital Universitari Vall d'Hebron en relació a la seva petició de *"confidencialització"* efectuada en data xx/xx/2012.

Tercer.- A la vista de les manifestacions efectuades en la compareixença de data 13/06/2013, aquesta Autoritat va considerar que la pretensió de la persona relativa al dret a la *"confidencialització"*, seguint la terminologia de la legislació de protecció de dades personals, es podia considerar com un exercici del dret d'oposició regulat a l'art. 6.4 de la LOPD. Així mateix, atès que la persona afectada havia acudit expressament a aquesta Autoritat per queixar-se de la resposta donada per l'Hospital Universitari Vall d'Hebron (en endavant, HUVH), procedia qualificar l'escrit de denúncia com de reclamació de tutela de drets, per la presumpta desatenció del dret d'oposició, circumstància que es comunicà a la persona interessada mitjançant ofici de 14/06/2013.

Carrer de la Llacuna, 166, 7a. Planta
08018 Barcelona

Quart.- D'acord amb l'article 117 del Reial decret 1720/2007, de 21 de desembre, pel qual s'aprova el Reglament de desplegament de la Llei orgànica 15/1999, de 13 de desembre, de protecció de dades de caràcter personal (en endavant, RLOPD i LOPD, respectivament), per mitjà d'ofici de data 17/06/2013 es va donar trasllat de la reclamació a l'HUVH, per tal que en el termini de 15 dies formulés les al·legacions que estimés pertinents.

Cinquè.- L'HUVH va formular al·legacions mitjançant escrit de data 03/07/2013, en el qual exposava, en síntesi, el següent:

- Que *"(...) en data (...) de 2012 es va fer a mans a XXX un escrit, del que també s'adjunta còpia, on s'indicava que encara no es disposava de l'eina tècnica per dur a terme l'encriptació i bloqueig dels informes assistencials originaris de la reclamació efectuada, i que, tan aviat com es disposés de la citada possibilitat, s'efectuaria l'operació al·ludida. En aquest sentit, també se li comunica que gaudir de l'opció no depèn de la voluntat de l'hospital sinó de la decisió que es prengui a nivell dels hospitals de la xarxa pública ICS."*
- Que *"Cal indicar que es va comunicar a XXX que, per part d'aquest hospital, es va procedir a despublicar de la Historia Clínica compartida de Catalunya (HCCC) i de la Història Clínica ICS, mitjançant un procés d'encriptació, els citats informes. Això significa que aquest només es visible des dels sistemes d'informació de l'Hospital Universitari Vall d'Hebron i no des d'altres centres assistencials. Sobre aquest punt es lliura documentació emesa per la Unitat d'Atenció al Client i Treball Social sobre aquesta operació, efectuada el dia (...) de 2012."*
- Que *"(...) hores d'ara, encara no es compta amb l'eina, evolutiu o aplicatiu corporatiu (a nivell de l'Institut Català de la Salut) que permeti procedir a bloquejar les dades d'un pacient sobre les que s'ha exercit el dret a oposició (...)"*

L'entitat reclamada aportava diversa documentació, entre la qual hi figurava: 1) Còpia de la sol·licitud de la persona reclamant efectuada el dia xx/xx/2012; 2) Còpia de l'ofici de data xx/xx/2012 per mitjà del qual l'HUVH donava resposta al dret d'oposició exercit per la persona aquí reclamant i 3) Còpia del registre d'incidències de l'HUVH on figura anotada amb data xx/xx/2012 la sol·licitud d'encriptació dels informes mèdics (...).

Sisè.- El fitxer que empararia el tractament de dades objecte d'aquest procediment, seria el denominat *"Pacients de l'Hospital Universitari Vall d'Hebrón"*, creat mitjançant Ordre SLT/519/2006, de 3 de novembre, per la qual es regulen els fitxers que contenen dades de caràcter personal gestionats per l'Institut Català de la Salut publicat al DOGC núm. 4758, de 10/11/2006, i del qual n'és responsable la Gerència de l'HUVH. Entre les finalitats d'aquest fitxer, s'hi troba la de *"garantir el registre i seguiment del tractament mèdic, sanitari, sociosanitari i social que els centres donen a les seves persones usuàries, pacients o residents, així com el continuum assistencial de les persones pacients ateses"*.

Carrer de la Llacuna, 166, 7a. Planta
08018 Barcelona

Fonaments de Dret

Primer.- És competent per resoldre aquest procediment la Directora de l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades, d'acord amb els articles 5.b) i 8.2.b) de la Llei 32/2010, de l'1 d'octubre, de l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades.

Segon.- Tal com s'ha posat de manifest als antecedents, la persona afectada va plantejar la seva queixa davant aquesta Autoritat com un exercici del dret de "confidencialització", sense acompanyar-ho de cap altra explicació/manifestació que permetés deduir quina era la seva pretensió, fet que va comportar que aquesta Autoritat per mitjà d'escrit de data 11/06/2013 li sol·licités un aclariment al respecte.

Doncs bé, tal com s'ha avançat, de la compareixença efectuada en data 13/06/2013 davant aquesta Autoritat i de la documentació aportada aquest dia, es conclou que la petició amb la qual demanava la "confidencialización de los informes (...) y así como del informe (...)", es podria qualificar com un exercici del dret d'oposició previst a l'article 6.4 de la LOPD, amb independència de si tal pretensió podia reeixir, cosa que s'analitzarà més endavant. És per això que procedeix analitzar la present reclamació des de la perspectiva del dret d'oposició de la LOPD, atès que l'objectiu de la persona afectada amb l'acció articulada davant aquesta Autoritat, era la d'evitar que qualsevol persona diferent d'ell i el metge que elaborà els dits informes pogués accedir al contingut dels mateixos. En definitiva, que s'oposava a un determinat tractament de les seves dades personals.

Tercer.- Un cop efectuada aquesta consideració prèvia, cal acudir en primer terme a la regulació que fa la LOPD del dret d'oposició, i en concret al seu article 6.4, en el qual es determina següent:

"4. En els casos en què no sigui necessari el consentiment de l'afectat per al tractament de les dades de caràcter personal, i sempre que una llei no disposi el contrari, aquest pot oposar-se al seu tractament quan hi hagi motius fonamentats i legítims relatius a una situació personal concreta. En aquest supòsit, el responsable del fitxer ha d'excloure del tractament les dades relatives a l'afectat."

Així mateix, la regulació del dret d'oposició i el seu exercici es completa amb els articles 34 i 35 del RLOPD, en els quals es determina el següent:

"Article 34. Dret d'oposició

El dret d'oposició és el dret de l'afectat per tal que no es porti a terme el tractament de les seves dades de caràcter personal o se cessi en aquest tractament en els supòsits següents:

- a) Quan no sigui necessari el seu consentiment per al tractament, a conseqüència que hi hagi un motiu legítim i fundat, referit a la seva situació personal concreta, que ho justifiqui, sempre que una llei no disposi el contrari.*
- b) Quan es tracti de fitxers que tinguin per finalitat la realització d'activitats de publicitat i prospecció comercial, en els termes que preveu l'article 51 d'aquest Reglament, sigui quina sigui l'empresa responsable de la seva creació.*

Carrer de la Llacuna, 166, 7a. Planta
08018 Barcelona

c) Quan el tractament tingui per finalitat l'adopció d'una decisió referida a l'afectat i basada únicament en un tractament automatitzat de les seves dades de caràcter personal, en els termes que preveu l'article 36 d'aquest Reglament.

Article 35. Exercici del dret d'oposició

1. El dret d'oposició s'ha d'exercir mitjançant una sol·licitud dirigida al responsable del tractament.

Quan l'oposició es faci basant-se en la lletra a) de l'article anterior, en la sol·licitud s'hi han de fer constar els motius fundats i legítims, relatius a una situació personal concreta de l'afectat, que justifiquen l'exercici d'aquest dret.

2. El responsable del fitxer ha de resoldre sobre la sol·licitud d'oposició en el termini màxim de deu dies a comptar de la recepció de la sol·licitud. Transcorregut el termini sense que de forma expressa es respongui a la petició, l'interessat pot interposar la reclamació que preveu l'article 18 de la Llei orgànica 15/1999, de 13 de desembre.

En cas que no disposi de dades de caràcter personal dels afectats, igualment els ho ha de comunicar en el mateix termini.

3. El responsable del fitxer o tractament ha d'excloure del tractament les dades relatives a l'afectat que exerceixi el seu dret d'oposició o denegar motivadament la sol·licitud de l'interessat en el termini que preveu l'apartat 2 d'aquest article."

D'altra banda, l'article 18 de la LOPD, referent a la tutela dels drets d'accés, rectificació, oposició i cancel·lació, estableix en els seus apartats 1 i 2 el següent:

"1. Les actuacions contràries al que disposa aquesta Llei poden ser objecte de reclamació pels interessats davant l'Agència de Protecció de Dades, en la forma que es determini per reglament.

2. L'interessat al qual es denegui, totalment o parcialment, l'exercici dels drets d'oposició, accés, rectificació o cancel·lació, ho pot posar en coneixement de l'Agència de Protecció de Dades o, si s'escau, de l'organisme competent de cada comunitat autònoma, que s'ha d'assegurar de la procedència o improcedència de la denegació."

En consonància amb l'anterior, l'article 16.1 de la Llei 32/2010, disposa el següent:

"1. Les persones interessades a les quals es denegui, en part o totalment, l'exercici dels drets d'accés, de rectificació, de cancel·lació o d'oposició, o que puguin entendre desestimada llur sol·licitud pel fet de no haver estat resolta dins el termini establert, poden presentar una reclamació davant l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades."

Quart.- Exposat el marc normatiu aplicable des d'una òptica de la LOPD, procedeix entrar a analitzar la reclamació que és objecte d'aquest procediment. En les reclamacions de tutela de dret, cal abordar en primer lloc els aspectes formals, i en particular si el responsable del fitxer o tractament havia resolt i notificat la sol·licitud d'exercici del dret dins del termini previst a l'efecte, que com s'ha vist, és de 10 dies hàbils.

Carrer de la Llacuna, 166, 7a. Planta
08018 Barcelona

A aquest respecte, consta acreditat que en data xx/xx/2012 va tenir entrada al Registre de l'HUVH l'escrit de la persona aquí reclamant amb el qual demanava la confidencialitat en els termes ja vistos, dels informes de dates (...). Aquesta sol·licitud la va resoldre l'HUVH per mitjà d'escrit de data xx/xx/2012, és a dir, un cop s'havia superat el termini de 10 dies abans esmentat, circumstància que en condicions normals hauria de comportar si més no l'estimació parcial de la reclamació, per aquest incompliment de tipus formal.

No obstant l'anterior, en el present supòsit s'ha de tenir en compte l'existència d'unes singularitats que porten a descartar que es consideri vulnerat el dret d'oposició des d'una òptica formal, i l'estimació parcial consegüent. En efecte, cal subratllar que en l'escrit de l'ara reclamant presentat el xx/xx/2012 davant l'HUVH, en cap moment no es referia al dret d'oposició, sinó que invocava el dret a la confidencialitat, recollit al punt 3.5 de la "*Carta de drets dels ciutadans amb relació a la salut i l'atenció sanitària*", en consonància amb el previst a l'art. 5 de la Llei 21/2000, de 29 de desembre, sobre els drets d'informació concernent la salut i l'autonomia del pacient, i la documentació clínica, precepte que reconeix també expressament el dret dels pacients a que es respecti la confidencialitat de les dades que fan referència a la seva salut, sense que estableixi però cap procediment ni termini màxim per donar resposta a les eventuais peticions de respecte d'aquest dret. El que aquí es diu es confirma també amb la resposta que donà l'HUVH mitjançant escrit de xx/xx/2012, en el qual no es feia referència en cap moment al dret d'oposició, sinó al dret de confidencialitat. És més, cal recordar novament que en l'escrit presentat per l'afectat davant aquesta Autoritat tampoc no es feia menció al dret d'oposició, i només es va considerar aplicable tal dret al present cas, un cop dut a terme l'acte de compareixença després que se li hagués demanat l'aclariment de la seva pretensió.

Cinquè.- Una vegada assentat l'anterior, convé analitzar el fons de la reclamació, és a dir, si la persona afectada té dret a què els informes mèdics de dates (...) no figurin accessibles a persones diferents d'ell i el metge que elaborà els informes esmentats. I això, des de la perspectiva del dret d'oposició regulat a la LOPD.

Com a punt de partida cal tenir en compte que els articles 6.4 de la LOPD i 34 del RLOPD regulen el dret d'oposició com el dret de l'afectat a evitar el tractament de les seves dades de caràcter personal o el cessament d'aquest en determinats supòsits. La conseqüència que es desprèn dels articles 6.4 de la LOPD i 34 del RLOPD, és l'obligatorietat de la persona que exercita el seu dret d'oposició d'acreditar la concurrència d'un motiu legítim i fundat, referit a la seva concreta situació personal, que justifiqui el cessament en el tractament de les seves dades personals. Ara bé, en aquells supòsits en què el tractament sigui il·lícit, el motiu legítim i fundat esdevindria la pròpia il·licitud.

Així, per tal de poder fer efectiu el dret d'oposició, la normativa també exigeix que no existeixi una norma amb rang de llei que imposi expressament el tractament de les dades de manera que impedeixi l'efectivitat del dret d'oposició.

En definitiva, sobre la base de l'anterior, es pot afirmar que la mera sol·licitud d'oposició a determinats tractaments de dades personals no comporta

Carrer de la Llacuna, 166, 7a. Planta
08018 Barcelona

automàticament la seva estimació per part de l'òrgan responsable, sinó que s'exigeix que la persona afectada exposi de forma clara els motius legítims i fundats, referits a la seva situació personal concreta, que justificarien la seva oposició a que determinades persones accedeixin als informes de dades (...) i això perquè l'ens responsable del fitxer o tractament, ha de disposar dels elements suficients – juntament, amb la valoració de si concorre o no una norma amb rang de llei que impedeixi l'efectivitat del dret- per tal de poder decidir si procedeix l'oposició o no.

En relació amb què s'ha d'entendre per *“motius fonamentats i legítims relatius a una situació personal concreta”* (article 6.4 LOPD), convé acudir al Dictamen núm. CNS 40/2010 emès per aquesta Autoritat (disponible a www.apd.cat), en relació amb una consulta sobre l'abast de l'exercici del dret d'oposició al tractament de dades de caràcter personal, per part dels pacients, en el marc del projecte per implantar la Història Clínica Compartida a Catalunya. En aquest dictamen, que tenia per objecte un cas d'alguna manera relacionat amb el que aquí es resol, s'exposava el següent: *“(...) El que es dedueix de la normativa és que els motius al·legats, per a ser legítims, han de concretar-se d'una banda en una fonamentació o explicació mínima per part del titular, que haurà de presentar al responsable, sense la qual el responsable no tindria suficients elements de judici per valorar si es compleixen els requisits de la LOPD per considerar viable l'exercici del dret d'oposició.*

D'altra banda, els motius han de relacionar-se directament amb el propi pacient, i no amb interessos o drets de tercers, o interessos que resulten aliens al pacient. Això és necessari, atès que la normativa, com veiem, exigeix que els motius siguin relatius a una “situació personal concreta de l'afectat” (...)

Per donar compliment al dret d'oposició, en l'àmbit que ens ocupa, cal procedir – sempre a partir de les concretes circumstàncies al·legades- a un exercici de ponderació que ha de valorar, molt especialment tenint en compte el criteri mèdic, els beneficis i inconvenients de limitar els accessos a certa informació, com a conseqüències de l'exercici d'aquest dret.”

En el cas que ens ocupa, la sol·licitud de data xx/xx/2012 amb la qual la persona va exercir el dret de *“confidencialització”*, reconduït aquí a dret d'oposició seguint la terminologia de la LOPD, es va formular en els termes següents: *“Con arreglo (...) derechos y deberes 3,5 Dret a la confidencialidad. Solicito confidencializar los informes (...) y el informe (...). Y dirijo esto a quien corresponda la gestión y si es posible estar presente mientras lo ejecutan.”*

Així doncs, a la vista del contingut d'aquest escrit, es pot avançar que procedeix la desestimació de la present tutela de drets en quant al fons, perquè es considera que la dita sol·licitud no complia amb el requisit d'acreditar la concurrència d'un motiu legítim i fundat, relatiu a una situació personal concreta de l'afectat.

En efecte, en la sol·licitud presentada no s'esgrimia cap motiu legítim ni tampoc s'hi assenyalava quina era la situació personal que al seu entendre justificava l'oposició al tractament de dades esmentat. Ans el contrari, la dita sol·licitud únicament es limitava a demanar que es *“confidencialitzin”* els informes mèdics anteriorment citats, sense especificar ni argumentar mínimament quines eren les raons en els quals sustentava tal petició que aquí s'ha qualificat com d'oposició.

Carrer de la Llacuna, 166, 7a. Planta
08018 Barcelona

Així les coses, atès que la persona aquí reclamant no va argumentar davant l'HUVH l'existència del motiu legítim i fundat exigint per l'art. 6.4 de la LOPD, ni tampoc ho ha fet en la reclamació formulada davant aquesta Autoritat ni durant la instrucció del present procediment, tal mancança ha de comportar, necessàriament, la desestimació de la reclamació formulada contra l'HUVH.

Sisè.- No obstant l'anterior, atesos els termes en què s'ha formulat la present reclamació, plantejada inicialment des de l'òptica del dret de confidencialitat de les dades de salut, no està de més precisar que la desestimació d'aquesta reclamació no implica en cap cas un detriment en el dret de confidencialitat esmentat, de tal manera que a la seva història clínica només hi podran accedir els professionals autoritzats per la legislació vigent. En aquest sentit, tant l'art. 11 de la Llei catalana 21/2000 com l'art. 16 de la Llei estatal 41/2002, de 14 de novembre, bàsica reguladora de l'autonomia del pacient i de drets i obligacions en matèria d'informació i documentació clínica, preveuen l'accés a la història clínica només per part d'aquells professionals assistencials del centre que estan implicats en el diagnòstic o el tractament del pacient, com a instrument fonamental per a una assistència adequada. Aquesta previsió sobre els usos restringits de la història clínica està avui expressament recollida a la "*Carta de drets i deures dels ciutadans en relació amb la salut i l'atenció sanitària*". En concret, al punt 3.5 d'aquesta Carta (disponible al web del Departament Salut), que porta per títol "*Dret a la confidencialitat de la informació*", es preveu el següent: "*cal recordar que l'accés a les dades només el poden tenir aquells professionals sanitaris relacionats directament amb l'atenció del pacient*".

A aquest darrer respecte, es fa necessari ressaltar que l'HUVH, tot i no haver accedit íntegrament a la pretensió de l'aquí reclamant, ha manifestat que havia dut a terme diverses actuacions en la línia de restringir el cercle de professionals que podien accedir als informes objecte de controvèrsia. Així, segons consta a les al·legacions formulades per l'HUVH, un cop rebuda la sol·licitud de la persona aquí reclamant, va procedir a restringir l'accés als informes de dades (...) al "*despublicar de la Història Clínica Compartida de Catalunya (HCCC) i de la Història clínica ICS, mitjançant un procés d'encryptació, els citats informes. Això significa que aquest només es visible des dels sistemes d'informació de l'Hospital Universitari Vall d'Hebron i no des d'altres centres assistencials*". D'altra banda, l'HUVH també ha apuntat la possibilitat d'accedir en un futur a la pretensió de l'aquí reclamant al mencionar que tot i que encara no es disposa de "*l'eina tècnica per dur a terme l'encryptació i bloqueig dels informes assistencials originaris de la reclamació efectuada, (...) tan aviat com es disposés de la citada possibilitat, s'efectuaria l'operació al·ludida*".

Per tot el que s'ha exposat,

RESOLC

Primer.- Desestimar la reclamació de tutela del dret d'oposició formulada per XXX contra l'Hospital Universitari Vall d'Hebron.

Carrer de la Llacuna, 166, 7a. Planta
08018 Barcelona

Segon.- Notificar aquesta resolució a l'Hospital Universitari Vall d'Hebron i a la persona reclamant.

Tercer.- Ordenar la publicació de la Resolució al web de l'Autoritat (www.apd.cat), de conformitat amb l'article 17 de la Llei 32/2010, de l'1 d'octubre.

Contra aquesta resolució, que posa fi a la via administrativa d'acord amb els articles 26.2 de la Llei 32/2010, de l'1 d'octubre, de l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades i 14.3 del Decret 48/2003, de 20 de febrer, pel qual s'aprova l'Estatut de l'Agència Catalana de Protecció de Dades, les parts interessades poden interposar, amb caràcter potestatiu, recurs de reposició davant la directora de l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades, en el termini d'un mes a comptar de l'endemà de la seva notificació, d'acord amb el que preveu l'article 116 i següents de la Llei 30/1992 o bé interposar directament recurs contenciós administratiu davant els jutjats contenciosos administratius de Barcelona, en el termini de dos mesos a comptar de l'endemà de la seva notificació, d'acord amb els articles 8, 14 i 46 de la Llei 29/1998, de 13 de juliol, reguladora de la jurisdicció contenciosa administrativa.

Igualment, les parts interessades poden interposar qualsevol altre recurs que considerin convenient per a la defensa dels seus interessos.

La directora,

M. Àngels Barbarà i Fondevila

Barcelona, 31 d'octubre de 2013